

Rikson uppköpte derwid en afhandling, öfwer de månggrummiga snäckorne, som förekomma i fritformationen.

Swenska Product-Placatet.

Långvariga krig hade, wid början af aderton-
de århundradet, förstört Sveriges handel, utblot-
tat det ännu på penningar och capitaler, samt
hotade den inhemska industrien med en fullkomlig
undergång. Det bekanta mercantil-systemet,
utgången ur Colberts stats-economiska åsigt,
yttrade sina verkningar uti alla Europeiska länder,
och blott genom dess införande hoppades man äfwen
hos oss ett säkert botemedel emot det mångfaldigt
tryckande onda. Enligt detta systems grundsatser
består all national förmögenhet endast i ädla me-
taller, hvarföre ett folk framför allt bör sträfva
att hos sig qwarhålla och föröka dem. Hårtill bi-
drager en fördelaktig handels-balance, till hwilkens
ernående mercantil-systemet antagit följande utvägar:
1) Förbud mot införsel af sådana waror, som
i landet möjligen kunna produceras, om och deras
frambringande blefwe mångfaldt dyrare än genom
inför hos utländningen. 2) Förbud mot utförsel
af råämnen, hwilka blott efter undergången föräd-
ling kunna utflippas. 3) Gynnandet af utländ-
ska råämnens införsel, hwilka sedan bearbetade
böra återgå. 4) Gynnandet isynnerhet af egna
fabrikaters utförsel, för att genom deras ut-
byte kunna erhålla betalning i klingande mynt. Till
winnande af alla dessa ändamål, tjente framför allt:
5) Befordrandet af de inhemska fabri-
kernas uppkomst, genom alla möjliga medel,
de må då wara grundade i ett folks lynne, eller
genom konstgjorda medel tillskruswade; samt 6) Be-
fordrandet af den activa handeln framför
den passiva, den directa framför den indi-
recta.)

+) Handeln benämnes activ, direct, då en nation med
egna skepp inför sina affättnings waror, och med dem
äfwen inför utländningens. I motsatt fall uppstår en pas-
siv, indirect handel.

För att sätta dessa åsigtter i verkksamhet och win-
na ett ändamål, hwilket man ansåg wara af högsta
inflytande, utfärdades förordningar och påbud i
enlighet med systemets anda. Cromwell gjorde
början, genom den ryktbar blefna Navigations
Acten af år 1651, ehuru föranledd mera utaf hat emot
Hollands öfwerwigt på hafwet, än af öfwertygelse
om oswan lupptagne grundsatsers rättighet. Emellan
såsom nämndt war, tidehwarfwerets allmänna handels
princip hade wunnit burkap äfwen hos oss, och man
i den ensamt trodde sig finna ett medel att åter-
liffwa utländskt rörelse och inre måttmåga, utfärdades,
den 10 November 1724, det så kallade Product-
Placatet. Dess hufwudsakliga innehåll är: förbud
för utländske män, att, wid confiscation af skepp och
gods, med egna eller befraktade fartyg i Sverige
införa annat än sitt eget lands producter. Härpå
följde en Förklaring af den 28 Februarii 1726,
hwarigenom utländningar förmenas att emellan
Swenska hamnar idka frakt, äfwen med inhemska
waror, samt inländska handlanden förbjudas att med
fremmande fartyg införa andra producter än det
landets, hwarifrån det befraktade fartyget är hemma.

Då dessa stadganden utgå från mercanti-
l-systemets grundsatser, måste wi till en början
erinra, hwad om desamma i en föregående uppsats
(Om Handels-Frihet) blifwit anfördt. Wi wilja
blott upprepa: att wid utrikes handel waror alltid
slutligen införas till lika värde med de utförda;
att en mängd sådana för en wiss summa penningar,
utgör alldeles lika stor förmögenhet, som en quan-
titet guld eller silfwer till samma belopp; samt att
en product, hwilkens inhemska tillverkning medta-
ger en större del af national-capitalen, än om den
köptes af utländningen, derigenom owiltkorligen min-
skar national rikedom. Desutom, i fall alla natio-
ner, med strängt iakttagande af systemet, wille till-
verka fabricater af alla slag, men icke afyttra rå-
ämnen, hwarest skulle de förra afyttras, eller de
sednare, för fabrikernas behof, kunna erhållas?
Grundsatzen, noggrant genomförd, leder till en
orimlighet, och bewisar sålunda sjelf påtagligast, att
den måste wara bygd på en irring i åsigtter.

Men då redan sjelfwa principen hwarur alla
navigations-acter och product-placater utgått, så-
lunda befinnes wara fallt, tyckes domen öfwer de
samma derigenom wara uttalad. Hårtill komma
dock ännu flera andra förhållanden.

Äffigten med all utrikes handel, är att erhålla utländska waror emot inhemska. Ju större mängd af de förra, som kunna tillbytas emot en wiss quantitet af de sednare, desto mera rikts national förmågenheten. Men det är icke blott inhemska national förmågenheten, som härwid bör komma i beräkning. Deraf följer tydligen, att det sätt att inom landet inbringa fremmande producter, hvilket är billigast — eller mestager den minsta möjliga del af inhemska egendom, — äfwen måste vara det förmånligaste. Om en last salt infraktad i en Swenskt fiskebåt af Holländska skepp, kostar på stället t. ex. 300 tunnor råg *) mindre, än om införseln skett med någon annan nations fartyg, så har landet genom begagnandet af fiskebåtar, en utväg till lastens framkaffande, en verklig behållning af nämnde quantitet råg. I fall saltet är tagit i en Franskt hamn, synes det ej vara något fel, att hellre med förlust afhemta det med Franska eller Swenska skepp, än att med winst införa det medelst Holländska. Wid försäljning af inhemska waror till utländningen, inträffa alldeles lika omständigheter. Ringare omkostnader göra billigare priser, och dessa en starkare affättning, samt tillfälle att med fördel såla eller kanske underbjuda utländska försäljare. Det är således allt sål att begagna det förmånligaste tillfället till productens utfrande, detta må då wägas med inländska eller fremmande fartyg. — Det wäntliga inkastet om penningens öfverskott i landet, i fall egna skepp begagnas, är lätt beswaradt; ty der en förlust uppkommit, kan ej blifwa fråga om ett öfverskott; utom det, att största delen af den wäntade förlusten (den större kostnaden) förtäres på utrikes orter, eller under resan, till winst hwarken för förtärandet eller de trafikerande sjelfwa.

(Fortf. e. a. g.)

*) All handel är ytterst byte af waror, ehuru penningen är ett underlättande medel att verkställa detsamma. — Wid anspråket af exempel kommer det föga derpå an, om det öfwerensstämmer med gällande priser, blott utförelsen blir riktig.

P u s t i l l.

Wära läsare torde sedan förlidne året påminna sig, huru Kometen redan wid sitt första uppträde bebjöd med ett spå om wäderteken. Då denna spådom i de flesta fall så lyftligen blef uppfylld,

har man häraf hemtat en förnyad anledning att wäga ett ännu ytterligare försök. I hwilket, i stället att förbjuda sig i Mars och April himmelns moln, försöka i regnets och snöns omätliga fördröjsning, åka med månen på mensföre genom vintergatan eller med solen några alnar högre upp på horisonten, wiss man hålla sig wid den åt oss på jorden anwissa plats, och de der omgifwande föremålen, samt försöka ett utkast till den wädertek, hwilken under de stundande månaderna kommer att uppenbara sig i wissa våra Swenska tidningsblad. Wi märka då följande:

110. I Post och Jurikes Tidningen skall troligen den nuwarande wäderteken och förändrad fortsara, dock med några mellanskor af frost och barvinter, på de från landsorterna inkommande månads berättelserna, genom hwilken kyla, i fall den länge blifwer bestående, måhända en barvinter på foder och gröda, wid den instundande uppbörsttiden kommer att åga rum. I April och wid en klarare himmel sbrutser man en mängd stjernfall. Mortaliteten kommer under tiden wärdeligen ej att minskas, snarare att ökas, hwilket man dock hoppas se uppvägd af de tätt på hwarandra följande wärdeligen annonserna. Dispositioner till förmån eller skada för det allmänna bästa, kloakares och förtäringstjänstgörandes att så sammancopulera sig, de förre med någon hederwärd församling, de senare med någon dygdadel matrona, rättelser för gårdagsbladet, m. m. omwärla troligen med meteorologiska observationer och politiska nyheter till årets slut.

210. I Journalens twenne kuswärdsegl, collegial och utrikes nyheter, kommer att blifwa samma wind som under de föregående månaderna, någon gång blandad med en poetisk wärdeligen efter Metastasiens förstrålliga följder *) efter Nyårsdagarnes lysande bordsbaler. Kommer någon gång seglat sen att verkställas med artister, för hwilka man icke sjelf will utgifwa sig såsom författare, låter man dem omslämplas af närmaste gästgärd till Insån

*) Journalen började i år sitt första nummer med ett poëm kalladt: *De la nebolien*. War det en hemsk förtäring af det förtäring eller en dyfter aning om det tillkommande, som på årets första dag framträdde ett så klagande och rörande melos, eller war det båda delarne? Wänne den icke i anledning häraf skulle tala wid att taga sig ett quartals *Journal* i g. m. a. s. t. i. t. t.

da, hwarefter de under namn af till införsel, tillåtna och riktigt förtullade, förändas till det allmänna packhuset att undgå sitt eidsmärke, och sedermera i landet fringspreidas och försäljas.

3:o. Sedan Argus den tredje, på det nya året, låtit fullhugga åstfälliga försorkade träd och derigenom gifvit en mera beständ, fri och opartisk utslag öfver allmänningen och det publika, samt förskonat sina läsare mer än wantigt för de Fransyska glosforna, och lemnat de långträdiga, egna betraktelserne och det litteraira kabblet derhån, har man att hoppas det han, under löppet af de franskribande weckorna, skall söka att efter hand allt mer nalkas sin bestämmelse, utan att såsom en haj vilja sluka icke blott nordsjöns stöckfisk, Rögarens gerst och hasiwets storamiraler, men äfwen hela academier med deras samtellige lärostal och beresning, in- och utländska professorer, hela tredaktare med last, mask, ankare och tabbelsåg. Troligen får man dock ännu se en och annan swamp uppstå och frodas, på talet af det ofantliga upplagshuset för inregistrerade utslag och protocoiler, äfwen som en och annan borstnegliga i mesfalten, dock torde man derjemte, af den gynnsamma wäderleken, ha att wänta åstfälliga goda rubimaterier till sårgskoster wid en blifwande räkning af wisst skående nationalfigurer, så i administratio som civil wäg. Någon poetisk wästanstågi eller högre filosofihist spärning med wingarne har man deremot icke skäl att förmoda, sedan Konung Inachi af Kometen verkställda inbalsamering, samt skäggwärlningen af herrar Freds förslag och Argus i Olympen, både på wers och prosa tillrättligt löft wisst dårskapen af att wisst dansa utan ben, flyga utan wingar, eller med dagblagsstrisweriets forrwebslikor upplysa wetenskapernas mångfaldiga schakter och outtdömliga malmgångar.

4:o. I Stockholms Posten wäntar man en fortfarande nordost-wind, åtminstone till April månads slut, då wid den inträffande wärman från en och annan grasskrift några godna strån kan ske komma att uppfljuta. Likwäl wägar man ej med säkerhet förutstå denna wärliga inwerkkan, af den yttre Maji-wärman på den inneboende December kylans ännu oupplösta ismassor. Daktadt den gifna försäkran att "man ej mer ernar beswara än mindre om weta dessa mot oss, och wår tidning rigtade liberligast wisor, såsom Markalls så mndsa Måtter,

Den dumma skolan, parodierna på tragedien Blanka, jemte Berättelsen om den namnkunniga bataljen i Herr Mag. Wiborgs bok "Låda", torde man dock utan förwäntning wäga emot se en och annan wäderwärfwel af ofwanbesagde nordost wind, till exempel wid en recension öfwer Herr Alexanders prästkrift, der redactionen, — iaktande helt och hållet hafwa förgåtit det fordnä haltande yttrandet om författaren — kan numera, sedan denne inträdt i den academiska lagerstegen, pligtskyldigast och med godt samwete berömma honom, likwäl under åstfälliga sidobugg mot wisst andra, hwilka i liberliga quäden utgjuta dräggen af det allmänna owettets giftström öfwer personer icke blott med tjocka hufwuden, utan äfwen med "tjocka magar". I Junii månad torde man dock hafwa att förbida en och annan wäderwärfwel, till styrko och uppmuntran för halfårs prenumeranterna; såsom några på hwarandra lätt följande naturphenomenier, berättelser om en och annan i de Afrikanska öknarne irrande resande, naturalhistoriska upptäckter, t. ex. om myggornas lefnadsfatt inom och utom hus, samt bromsarnes musikaliska anlag och soireer; vidare om den nya committeén, och slutligen, i fall af en tredje Odalman, ett gällt härskri, blandadt med åstfälliga strån, om liberalismens förträfflighet i Stockholms Posten. Skulle ej detta inom 24 dygn ge bra en önskad werkan, ingifwer man publikken ett exemplum hopblandadt af kärleks-noveller, små reflexioner och filosofiska betraktelser, hwarefter säkert en god och wälgörande sömn insinner sig.

(Slut. e. a. g.)

— + —

På tidningen Kometen för innewarande år 1826, kan, i Herr Normans och Engströms bokhandel, prenumereras med 5 Rdr Banco, stäm-pelavgiften inberäknad. Ett litet antal exemplar af fjerdels årgången 1825, är, emot en afgift af 1 Rdr 24 s. Banco, ännu att tillgå. Requirenter i landsorterna betala serfildt 2 Rdr nämnde myntsort, för en hel årgång, i Postförwaltarsarsmode.

Stockholm, 1826.
Tryckt hos Holm & Carlsson.

Ördagen den 25 Februari 1826.

Inrikes Nyheter.

Sockholm. Hans Excellens Herr Friherre Nålamb har nyligen varit illa sjuk, men lär nu befinna sig något bättre, så att man kan hoppas Hans Excellens' fullkomliga återställande till hälsan. State-Rådet Herr Grefve Löwenhjelm lär, såsom det berättas, vara utsedd till Ståthållare på Drottninghoms Slott, då H. E. Herr Friherre Nålamb lemna denna befattning.

Om man får sätta tro till privata bref, som i dessa dagar från Wisby ankommit, skall Borgmästaren i nämnde Stad, Lagmannen Grefvesmuhlen nyligen med döden afgått.

En Tidning har nyligen berättat, att en Komité, under presidium af H. K. H. Kronprinsen skall nedfattas för Rikets Sjöförhvar. Samma Tidning förmodar, att fråga torde förekomma om Orlogsfloottas afläffande. Vi kunna icke wederlägga denna förmodan; men otroligt synes det oss, att ett sösvaremedel, som i fornda dagar gjort Riket så mycket nytta och i betydlig mon bidragit till såderneslandets ära och självständighet, nu helt och hållet skulle försvinna.

Swenska Product-Placatet.

(Fortf. fr. N:o 15.)

Till ungefärligen samma resultat kommer man, wid granskningen af förbudet för utländske sjöfarande, att idka frakthandel inom en fremmande stat. — Wigtigast för ett land är en liflig inrikes omsättning; ja, af all handel bidrager den inhemska starkast att öka national rikedomens*). Derföre böra och alla medel begagnas, till att låta och underhjelpa den inre rörelsen, hwartill en beqväm och billig transport af waror emellan inrikes platser isynnerhet bidrager. Naturigtwis ligger deri både säljares och köpares fördel, att detta kan ske med så ringa kostnad som möjligt, och genom utvägar, hwilka för dem hwardera kan funna synas lämpligast. I fall då en utländsk skeppare, gymad af wiså omständigheter, kan verkställa transporten för antagligare wilkor än inhemske män, synes det icke vara anledning att härifrån utestänga honom. Fördelen af hans begagnande blir en rättare inre waruomsättning, billigare priser och således utan allt twifwel en lifligare inländsk handel, hwilken måste uppmuntra till en starkare waruproduction. All monopolistisk besättning af inhemska fartygs ägare måste tillika upphöra, genom utländningens medtålan. — Härwid inwänder man med skäl, att om en utrikes sjöfarande kan finna sin winning wid frakthandel mellan fremmande hamnar, måste han härwid hafwa erhållit åtminstone någon behållning, hwilken af honom utföres, till verklig minskning i national förmögenheten. Anmärkningen är wisserligen till en

*) Till denna för någon läfars kanske paradorer sats, er na vi återkomma wid ett annat tillfälle, och höra då söla att g:ron föra den.

